

A rágalmazás újkori természetrajza

Rousseau, Jean-Jacques bírása

FEUILLETON - LXII. évfolyam, 13. szám, 2018. március 29.

A saját magáról alkotott portrék és a nyilvánosság természetét kritizáló műve *Párbeszéd*. Rousseau, Jean-Jacques bírása (1780, London; 1782, Genf; 1959, Párizs) fordítása közben az egyik legfontosabb probléma, amivel szembe kellett nézmem, az üldözési mánia kérdése volt. A mű megjelenésétől kezdve egészen a napjainkig a kommentárok szinte kivétel nélkül Rousseau szellemi hanyatlásának és paranoiájának tulajdonítják azon rögeszméjét, hogy élete utolsó évtizedeiben egy liga összeesküvésének célpontjává lett. Az összeesküvés mozzanatait, indítékát, valamint ennek természetét a *Párbeszéd*ekben tárgyalja meg Rousseau egy anonim franciával, aki eleinte a rágalmazó közvélemény hangját tolmácsolja. A szerző utolsó, nagy lélegzetvételi és még életében befejezett műve egy kétszereplős dialógus „Rousseau” filozófiájáról és „J.J.” (Rousseau így nevezi hősét a műben) jelleméről. Rousseau állítása szerint a J.J. ellen ügyesen kitervelt lejárató kampány (például a lelencházi-ügy) szellemi járványként terjed a nyilvánosság körében és szükségszerű, hogy a későbbi nemzedékeket is megfertőzze.